

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

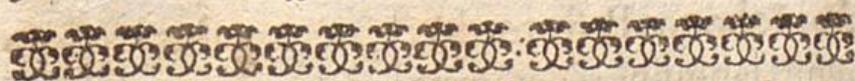
Apologia Pro Conscientiis infirmis, Sev Responsio Benigna Pro securitate dictaminis practici super certa probabilitate fundati

**Fibus, Bartholomaeus
Schweitzer, Johannes**

Coloniae, 1682

§. Quartvs. Respondetur ad argumenta ex D. Thoma.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39304

S. Q V A R T V S.

Respondetur ad argumenta ex
D. Thoma.

1. Bjicit nobis Paternitas Vestra Au-
thoritatem D. Thomæ ex quodl. 8.
a. 13. scilicet periculosè determina-
ri, aliquid non esse peccatum, nisi ex-
pressa veritas habeatur: quia ut l. c. profequitur D.
Tho. error, quo non creditur esse peccatum mortale,
quod est mortale, conscientiam non excusat à toto, licet
fortè à tanto. Resp. juxta mentem & rationem al-
latam D. Th. tunc solummodo periculosè deter-
minari, aliquid non esse peccatum mortale, quan-
do vincibiliter nescitur esse mortale, quod revera
est mortale. Quando autem ignorantia seu error
est omnino invincibilis, qualis foret noster in do-
ctrina, quam non solum sustinet Ecclesia, sed in
qua conspirant unanimiter optimi Theologi,
tunc non determinatur periculosè. Unde idem
S. Doctor q. 17. de verit. a 3. ad 4. inquit: tunc con-
scientia erronea non sufficit ad absolvendum (à
peccato) quando in ipso errore peccatur. Subsumo:
atqui in errore nunquam peccatur, nisi sit vinci-
bilis. & hoc claris terminis profequitur cit. Do-
ctor. Tunc enim, inquit, in errore peccatur, quando
erratur circa ea, quæ scire aliquis potest & tenetur:
si

si autem esset error circa ea, quæ quis non tenetur scire (quantò magis, quæ scire non potest) ex sua conscientia absolvitur. quid clarius?

2. Videat autem prudens Lector, quâ circumspessione ambidexter adversarius nos oppugnet, cum fateatur *pag. 14. cit. dissert.* locum objectum intelligi de ignorantia & errore vincibili, qualis non est, qui nititur motivo absolutè probabili, uti intelligitur satis ex supradictis. Unde magis insto: si enim super eo, quod sustineat Ecclesia aliquos habere duas præbendas, potest fundari dictamen conscientiae practicum, quo (non obstante incertitudine rei & adversariorum contradictione) accipiens & retinens duas præbendas ex sua ipsius conscientia absolvatur, & periculum nullum peccati mortalis incurratur, ergo super invincibilitate operantis potest juxta S. Doctorem fundari conscientia bona, prudens, honesta, sive veritas legis attingatur, sive non. Ex dictis autem cuivis integro judicio clarissimè ostensum est, ignorationem probabilioristicæ vestræ, tum ob authoritates gravissimorum Doctorum stantium pro nostra doctrina, tum ob rationes intrinsecas esse quam maximè, si ulla alia est, invincibilem: ut non dicam, quòd nullitas probabilioristicæ vestræ legis velut conclusio theologica satis apertè ex jugo suavi, quod Christus imposuit, inferatur.

3. Fundamentalis autem ratio doctrinæ Divi Thomæ, è pluribus una hæc facilis est & certa

quòd sufficiens promulgatio legis requiratur, antequam constringi intelligatur libertas humana; atqui sufficiens promulgatio legis probabilioristica facta non est, quia manet viris etiam maximè doctis & timoratis, post diligentem ejus factam inquisitionē, saltem incerta; ne iterū dicam, quòd apertæ falsitatis arguatur. & huic principio conformiter docet *cit. Ang. Doctor q. 17. de verit. a. 2. in O. preceptum superioris non obligare subditū, nisi sciatur*, subsumo: atqui tamdiu non scitur, quamdiu manet strictè & absolutè probabile; non dico certum; quòd præceptum nullū probabilioristicū extet. Formalia S. Doctoris hæc sunt: *ex imperio Domini non ligatur aliquis, nisi imperium attingat ipsum, cui imperatur: attingit autem ipsum per scientiam. Unde nullus ligatur per præceptū ali- quod, nisi mediante scientiā illius præcepti, & ideo nec ignorans præceptum Dei ligatur ad præceptum faciendum, nisi quatenus potest ac tenetur scire præceptum. Si autem non tenetur scire, nec sciat, nullo modo præcepto ligatur. Ecce claram, sobriam, piam doctrinam.*

4. Opponit Paternitas Vestra ex quod lib. 3. n. 10. ubi sic loquitur S. Doctor: *dicendum, quòd diverse opiniones Doctorum Sacrae Scripturae, siquidem non pertineant ad fidem & bonos mores, absque periculo auditores utramque opinionem sequi possunt; tunc enim habet locum, quod Apostolus dicit Rom. 14. unusquisque in suo sensu abundet. In his verò, quæ pertinent ad fidem & bonos mores, nullus*
 excu-

excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicujus Magistri. Resp. S. Doctorem non posse intelligi, nisi de erronea vincibili opinione: uti & seipsum explicat per ea, quæ sequuntur; nam inquit: alioquin immunes à peccato fuissent, qui secuti sunt opinionem Arrii & aliorum Hæresiarcharum, quorum scilicet opiniones hæreticæ non sunt ullo modo strictè probabiles, sed summum quod sic, solùm respectivè in sensu prænotationis factæ. Et de tali errore intelligitur, quod subdit S. Doctor: nec potest (talis opinio) excusationem habere propter simplicitatem auditorum, si in talibus opinionem erroneam scilicet vincibiliter sequantur. Et quomodo sanè invenientur materiales hæretici, qui excusentur à peccato, si erroris invincibilitas non excuset? an potest clarius responsum requiri?

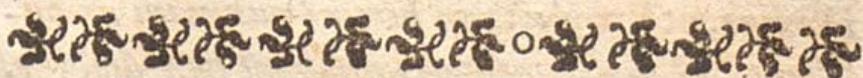
§. Atque ex hoc intelligitur, quod dicit *D. Th. quodlib. 8. a. 13.* quem locum nobis objicit Paternitas Vestra *posse aliquem non excusari à peccato, quando facit contra legem Dei, quamvis non faciat contra conscientiam*: Loquitur enim de conscientia erronea vincibili. Inspiciatur *S. Doctor q. 17. de verit. a. 3. ad. 4.* ubi id quod dicitur, in expressis terminis probat. Ita habet: *Tunc conscientia erronea non sufficit ad absolvendum, quando in ipso errore peccatur* (id est, quando culpabiliter ad eòque & vincibiliter erratur) *subsumo: atqui in errore nunquam peccatur, nisi sit vincibilis, uti concedit Paternitas*

ternitas Vestra. Qui his tam claris & solidis expositionibus non acquiescit, plus quàm rationes desiderat.

6. Pro superfluis addo sequentia: Quia nisi ita est, ut ostendimus, quomodo potuit D. Th. sine peccato, & quidem gravi, docuisse 2.2.q.67. a.1. *Judicem posse judicare juxta allegata & probata contra veritatem evidenter notam, & innocentem interficere?* cùm tamen opposita sententia sit tutior, & probabilioribus iisque gravissimis argumentis nitatur? Immo videtur hoc ipsum repugnare juri naturæ, supra quam nulla respublica ullum jus habet. Quomodo item; ut in lege positiva idem appareat; potuit sine peccato docuisse idem Doctor, *quod fictè confessus, non obligetur ad reconfitenda peccata fictè confessa; sed fictione cessante confessio sit valida?* cùm opposita opinio sit tutior & omnino probabilior? aut quàm item conscientiam docere potuit excusari eum, *qui non solveret quotam decimæ, ubi invaluisset consuetudo eam non solvendi?* quando opposita sententia tam communis est Canonistarum, ut priorem dicant non pauci esse omninò hæreticam?

7. Ultimum fortè instat non nemo: at saltem dubitare videtur Angelicus Doctor de veritate & securitate doctrinæ probabilisticæ, quia in aliquot locis dicit periculosum esse de his & illis particularibus determinare utrum liceant. *B.*
ex alla-

ex allatis hætenus constare satis de mente illius. Nullibi dubitat, quin sinè omni periculo determinetur aliquid licere ex supposito, quod strictè & absolutè & certò probabile sit. Quando igitur tergiversatur D. Th. se resolvere, idcirco facit, quia non satis ipsi liquet, hoc vel illud particulare esse strictè & absolutè probabile.

§. QUINTVS.

*Respondetur ad Argumenta ex Di-vo
Bernardo, &c.*

I. X D. Bernardo addducit contra nos Paternitas Vestra locum ex tom. 2. serm. 26. pag. 115. apud Merlohnstium. (libens gratificor in citatione facienda: si locum novit Paternitas Vestra, non tamen allegavit) ubi sic habet: *Rogo vos Fratres, diligenter attendite, quia nihil mihi occurrit, quod utilius possitis audire: Ubi certa est Dei voluntas, omnino nostra sequatur, in his videlicet, de quibus certum aliquid in scripturis invenimus, aut ipse Spiritus manifestè clamat in cordibus nostris, quid sentiendum sit. Hæc approbemus indubitanter & appetamus, quæ placere Deo scimus indubitanter. Sed ea omnibus modis odisse debemus, de quibus certum est, quod oderit ea Deus. In his verò rebus, in quibus nihil certi possumus invenire, nihil certum vo-*
luntas